

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № ЕО-41/.....05.....07.2024 г.

ДО
Г-ЖА СТАНИСЛАВА ИВАНОВА,
ДИРЕКТОР НА
БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ
„ЗАПАДНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН“
гр. Благоевград, ул. „Димитър Солунски“ № 66

На Ваш Рег. № РД-04-72(12)/05.06.2024 г.

Относно: Консултации по задание за определяне на обхвата и съдържанието на Доклад за екологична оценка (ЕО) на План за управление на речните басейни в „Западнобеломорски район“ за басейново управление за периода 2022-2027 г. и схема за провеждане на консултации, с възложител Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ИВАНОВА,

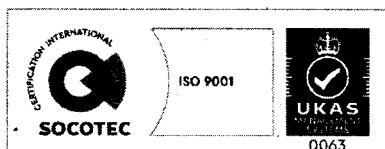
В отговор на Ваше писмо, заведено с вх. № ЕО-41/05.06.2024 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), с приложено задание за обхват и съдържание на доклад за ЕО, схема за провеждане на консултации, проект на План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Западнобеломорски район (ЗБР) 2022-2027 г. и след преглед на документацията изразяваме следното становище:

I. По отношение на заданието за обхват и съдържание на ЕО:

Заданието е изготвено при съобразяване разпоредбата на чл. 86, ал. 3 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 17, ал. 1 на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО) по отношение на изискванията към обхвата и съдържанието на Доклада за ЕО. По представената в заданието информация имаме следните бележки и препоръки:

1. Препоръчваме колективът, изготвящ ЕО, да вземе предвид в рамките на своята експертна работа последните актуални оценки на климатичните рискове за България и Европа, включително в изданието „Променящ се климат на България – данни и анализи“ от 2023 г. под редакция на проф. Таня Маринова и доц. Лилия Бочева от НИМХ, както и подробния доклад за Оценка на климатичните рискове за Европа (EUCRA), публикуван от Европейската агенция по околна среда през март 2024 г.

2. По отношение на риска от възникване на големи аварии:

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

В ДЕО на ПУРБ в Западнореломорски район, следва да се оцени риска от възникване на големи аварии и/или инциденти, в т.ч. и причинени от природни бедствия, във въведените в експлоатация предприятия/съоръжения, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал, водещи до замърсяване на разположените в близост речни басейни. Следва да се има предвид, че риска от големи аварии и/или инциденти в предприятия с нисък или висок риск е свързан, освен с производствена грешка, но и с природни бедствия, като наводнения, земетресения и други.

В тази връзка и както е посочено в заданието за ДЕО, е необходимо да бъде представена и анализирана актуална информация за предприятията/съоръженията класифицирани с нисък или висок рисков потенциал в териториалния обхват на Западнореломорски район за басейново управление от гледна точка на тяхното местоположение и пространствени зони на сериозни поражения.

Зоните на сериозни поражения при авария се определят от операторите на предприятията в докладите за политиката за предотвратяване на големи аварии и докладите за безопасност. Актуална информация е налична в одобрените към момента оценки по чл.99б от ЗООС и доклади на операторите на предприятията и може да бъде изискана от Изпълнителна агенция по околна среда за предприятия с висок рисков потенциал и от съответната Регионална инспекция по околна среда и водите за предприятия с нисък рисков потенциал.

3. По отношение на „Биологично разнообразие“:

Отчитайки, че климатичните промени имат редица последствия върху речните басейни, водните екосистеми и съответно на състоянието на прилежащото биологично разнообразие, изменението на климата също следва да бъде подробно разгледано в ЕО. Подходящо е да се разработят и мерки за адаптация. Същото може да бъде към част „Климатични промени“ на стр. 25. Към момента в заданието е посочено единствено „В ДЕО ще бъде направен детайлен преглед на наличните данни, характеризиращи климата на територията. В детайли ще бъдат разгледани и анализирани и очакваните за района на оценка климатични промени“, но въздействието на климатичните промени трябва да бъде разгледано и за водните екосистеми и биоценозите (напр. воден поток, температура, изменения на качества на водата). Съответно може да бъде разгледано и *vice versa*: въздействие на ПУРБ на ЗБРБУ върху изменението на климата.

По отношение на т. 9.1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ на ЗБРБУ за периода 2022-2027 г., както и т. 9.2. Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРБ на ЗБРБУ за периода 2022-2027 г., следва да се предложат мерки, които могат да бъдат регулаторни, административни и икономически (напр. образователни, информационни, правни, административни, научно-изследователски, развитие на политики, подобрене на методологии и информационни системи). Необходимо е да се планират и специфични и конкретни мерки за определени региони, в т.ч. мониторинг и контрол/изпълнение на същите. По отношение на компонент биологично разнообразие, мерките следва да са насочени освен към биологично разнообразие и към екосистемните услуги. Следва да се определят и индикатори за изпълнение на същите.

Необходимо да се включат мерки за управление на инвазивни чужди видове (ИЧВ), в т.ч. смекчаване на въздействието, контрол, унищожаване (поне до определени нива); възможности за ранно откриване, мониторинг и бърза реакция; възможности за предотвратяването на въвеждане на ИЧВ.

Отчитайки, че видовете, местообитанията и влажните зони се нуждаят от съответни количества вода с добро качество, в т.ч. същите са зависими от речните течения, нивата на водните басейни и подпочвените води, следва мерките да са насочени към запазване на необходимото качество на крайречните местообитания, в т.ч. и влажните зони. Например наземно гнездящите видове птици са силно уязвими към възможни заливания на крайбрежни зони.

Мерките трябва да отчитат и периодите на миграцията и хвърляне на хайвера на рибни видове; периодите, които се ползват от видове птици за крайречно гнездене или зимуване; съответно избягване в съответните периоди на дейности в реките, които ги възпрепятстват.

Следва да се разработят и мерки за смекчаване на негативните въздействия, които отразяват определените цели за възстановяване и други специфични изисквания за реките и наводняваните райони, разписани в Регламент на европейския парламент и на съвета относно възстановяването на природата.

4. Защитени територии:

На стр. 33 и стр. 35 на Заданието е посочен различен брой защитени територии, обявени по реда *Закона за защитените територии* (ЗЗТ), което следва да бъде коригирано. Към края на 2023 г. в териториалния обхват на ПУРБ на ЗБР попадат защитени територии по смисъла на ЗЗТ, както следва: 2 национални парка, 3 природни парка, 15 резервата, 4 поддържани резервата, 30 природни забележителности и 48 защитени местности.

II. По внесеното уведомление по чл. 10, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за проекта на ПУРБ на ЗБР 2022-2027г.

С писмо изх. № ЕО-41/01.12.2021 г. на МОСВ, е определено че проекта на ПУРБ на ЗБРБУ подлежи на задължителна екологична оценка. За проекта е внесено задание за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО, заедно с проект на ПУРБ на ЗБР, вкл. програма от мерки (ПоМ). В тази връзка ПУРБ на ЗБРБУ попада и под разпоредбите на чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие, респ. чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредба за ОС). Процедурата по оценка за съвместимост се извършва чрез процедурата по ЕО по смисъла на глава трета от цитираната наредба. ПУРБ се одобрява от Министерски съвет по предложение на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно представената информация, ПУРБ се изготвя на основание чл. 155, ал. 1, т. 2 и чл. 159, ал. 1 от *Закона за водите* (ЗВ), въз основа на глава X, Раздел VI от Закона за водите и чл.13 от Директива 2000/60/ЕС (РДВ). Съгласно изискванията на чл. 14 от РДВ и чл. 159, ал. 1 от ЗВ ПУРБ се преразглежда и актуализира на всеки шест години след първоначалното му публикуване. Съдържанието на актуализирания план се регламентира от чл. 159, ал. 2 на ЗВ. Актуализираният понастоящем ПУРБ обхваща третия планов период съгласно РДВ до 2027 г. и представлява актуализация на ПУРБ 2016-2021 г.,

Западнобеломорски район за басейново управление покрива територия от 11 965 km², което представлява около 11% от територията на Република България и обхваща водосборните области на реките Струма, Места и Доспат.

ПУРБ представя информация за характеристиките на района за басейново управление, за идентифицирания значим натиск от човешка дейност и въздействия върху водите, осигурява информация за регистъра на зоните за защита на водите, за състоянието на водите, за целите и изключенията от постигане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води, както и за икономическия анализ на водоползването. Въз основа на този анализ и отчитайки взаимовръзката между движещите сили, натиска и въздействието, са предвидени мерки, целящи постигане и поддържане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води на свързаните с тях екосистеми, включително и зоните за защита на водите. Въз основа на информацията от текущите дейности на басейновата дирекция в проекта на ПУРБ на ЗБР 2022-2027 е извършена актуализация на екологичните цели по отношение на екологичното и химичното състояние на **повърхностните водни тела** (ПовТ), на химичното и количественото състояние на **подземните водни тела** (ПВТ), както и на **зоните за защита на водите** (водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ), водите за отдих, водни спортове и/или за къпане, чувствителните към биогенни

елементи води, зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми и защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване).

Съгласно внесената документация, Програмата от мерки (ПоМ) в проекта на ПУРБ включва основни, допълващи и допълнителни мерки, както следва:

- Основните мерки осигуряват изпълнението на минималните задължителни изисквания по отношение на прилагане на закони, подзаконовни актове и други нормативни документи в областта на околната среда, имащи отношение към водите; подпомагане на ефективното и устойчивото използване на водите за постигане на целите за опазване на околната среда; опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване; прекратяване замърсяването на повърхностни води с приоритетни вещества и за постепенно намаляване на замърсяването с други вещества; регулиране на водовземанията от пресни повърхностни и подземни води; предотвратяване на значителни загуби на замърсители от технически инсталации и за предотвратяване и/или намаляване въздействието на аварийни замърсявания в резултат от наводнения и др.;

- Допълващите мерки са предназначени и се прилагат към основните мерки за постигане на целите за опазване на околната среда и могат да бъдат законодателни, административни, икономически и/или финансови, споразумения в областта на околната среда, контрол на емисиите, кодекси за добра практика, възстановяване и създаване на влажни зони, контрол на водоземането, управление на потреблението, ефективност и повторно използване на водите в промишлеността, строителни проекти, проекти за възстановяване или реконструкция, изкуствено подхранване на подземните води, образователни проекти, проучвателни проекти и др.

- Допълнителни мерки се планират, когато данните от мониторинга или други данни в хода на прилагане на плана показват, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените мерки и/или в поставения срок.

В екологичен аспект планираните в ПУРБ мерки се поделят условно на **неструктурни** и **структурни**.

- Неструктурните мерки включват т.нар. „меки“ мерки и действия, които са с административен, контролен, проучвателен, информационен, превантивен, ограничителен или забранителен характер. Тези мерки не са свързани с преки физически интервенции по отношение на компонентите на околната среда и се очаква да имат общ положителен ефект както по отношение на състоянието на водните тела, така и по отношение на свързаното с тях биоразнообразие.

- Структурните мерки включват мерки с предвиждани към тях действия, за осъществяването на които се налагат строително-монтажни работи и/или други дейности, свързани с физически интервенции по отношение на компонентите на околната среда.

В териториалния обхват на проекта на ПУРБ в ЗБРБУ 2022-2027 г. попадат следните елементи на Националната екологична мрежа:

1. Защитени зони (ЗЗ) по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - BG0000113 „Витоша“, BG0000209 „Пирин“, BG0000496 „Рилски манастир“, BG0000495 „Рила“, BG0001022 „Орановски пролом – Лешко“, BG0001375 „Острица“, BG0001017 „Кървав камък“, BG0001012 „Земен“, BG0001011 „Осоговска планина“, BG0001030 „Родопи – Западни“, BG0000167 „Беласица“, BG0000224 „Огражден – Малешево“, BG0001023 „Рупите – Струмешница“, BG0001021 „Река Места“, BG0001028 „Среден Пирин – Алиботуш“, BG0000134 „Чокльово блато“, BG0000295 „Долни Коритен“, BG0000625 „Изворо“, BG0000626 „Круше“, BG0000366 „Кресна – Илинденци“, BG0000308 „Верила“, BG0000636 „Ниска Рила“, BG0000298 „Конявска планина“, BG0001013 „Скрино“, BG0000294 „Кършалево“ и BG0000220 „Долна Места“;

- за опазване на дивите птици - BG0000113 „Витоша“, BG0000209 „Пирин“, BG0000496 „Рилски манастир“, BG0000495 „Рила“, BG0002003 „Кресна“, BG0002078 „Славянка“, BG0002079 „Осогово“, BG0002089 „Ноевци“, BG0002099 „Кочериново“, BG0002100 „Долна Козница“, BG0002101 „Мещица“, BG0002107 „Бобошево“, BG0002108 „Скрино“, BG0002072 „Мелнишки пирамиди“, BG0002076 „Места“, BG0002098 „Рупите“, BG0002113 „Триград – Мурсалица“, BG0002063 „Западни Родопи“, BG0002126 „Пирин буфер“ и BG0002129 „Рила буфер“.

2. Защитени територии (ЗТ) съгласно ЗЗТ:

Към края на 2023 г. в териториалния обхват на ПУРБ на ЗБР попадат следните защитени територии – 2 национални парка, 3 природен парк, 15 резервата, 4 поддържани резервата, 30 природни забележителности, 48 защитени местности. При спазване на режимите на отделните категории защитени територии, определени в ЗЗТ, заповедите за обявяване и приетите планове за управлението им, реализирането на предвижданията на ПУРБ са допустими.

Предвид изискването на чл. 36, ал. 2, във връзка с чл. 12, ал. 2 и ал. 4 от Наредбата за ОС, е извършена проверка, при която се установи, че реализирането на проекта на предвижданията на ПУРБ в ЗБРБУ е допустимо **при спазване на режимите на ЗЗ и ЗТ, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и плановете за управлението им** (ако има приети такива).

На основание чл. 36, ал. 3 от горесцитираната Наредба за ОС е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която проектът на ПУРБ в ЗБРБУ за периода 2022-2027 г. **има вероятност да окаже значително отрицателно въздействие** върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони в териториалния обхват на стратегията, поради следните

МОТИВИ:

1. Заложените в плана мерки са структурирани в три групи (основни, допълващи и допълнителни), насочени към подобряване на екологичното състояние на водите в ЗБР. По-голямата част от тях са административни (неструктурни). Структурни (инвестиционни) мерки като реконструкция на изградени рибни проходи, изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката, за намаляване на скоростта на оттока в реки, изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа, възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия, зарибяване и др., свързани с конкретна намеса в околната среда, има вероятност да окажат значителни отрицателни въздействия като:

1.1. Пряко и/или косвено унищожаване и/или увреждане на природни местообитания и местообитания на водозависими видове, предмет на опазване в защитените зони;

1.2. Трансформация на местообитания поради въвеждане на нетипични за тях видове, вкл. инвазивни и чужди видове, които създават предпоставки за нови междувидови отношения с негативен ефект.

1.3. Фрагментиране на реките като ключов елемент на защитените зони, чиято линейна структура определя биокоридорната и свързваща им функция от значение за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен на видовете;

1.4. Реализирането на някои от мерките би могло да доведе до пряко/косвено унищожаване на индивиди от видове безгръбначни и/или риби, предмет на опазване в защитените зони, с последици върху популационните им характеристики.

1.5. Увреждане, унищожаване и/или фрагментация на речни и крайречни местообитания, необходими за почивка, гнездене, хранене, укритие и ношувка на видовете птици, предмет на опазване в зоните;

1.6. Различно по степен и продължителност безпокойство на видовете, включително и птици, предмет на опазване в защитените зони.

2. Колизия между предвидените в ПУРБ мерки със специфичните и подробни цели на защитените зони.

3. Натрупване на отрицателно въздействие върху природните местообитания и местообитанията на видовете от едновременното въздействие на мерките от настоящия проект на ПУРБ с други реализирани, в процес на осъществяване или бъдещи планове, програми, проекти и инвестиционни предложения.

Оценката за степента на въздействие на плана, в частност на предвидените в него мерки, върху защитените зони следва да бъде изготвена като самостоятелен доклад (ДОСВ), който се представя под формата на приложение към доклада за екологична оценка (ДЕО) съгласно разпоредбите на 34, ал. 1 от Наредбата за ОС. При разработването на ДОСВ да се има предвид следното:

1. Докладът да следва структурата, посочена в чл. 23, ал. 2 от Наредбата за ОС.

2. Описание и оценка на настоящото състояние на защитените зони въз основа на количествен и качествен анализ на усвоените/увредените територии чрез описание и оценка на всички съществуващи обекти, планове, програми, проекти или инвестиционни предложения (ППП/ИП) до момента.

3. Описание на отделните елементи и местоположението им, които имат потенциал да окажат отрицателно въздействие върху защитените зони, като се проучат, анализират, оценят и препоръчат алтернативни решения (по смисъла на §3, т.7 и т.8 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС) за реализирането им.

4. Идентифициране на възможните типове въздействия и анализ на степента им върху предмета на опазване в зоните, тяхната структура и функции, вкл. и върху природозащитните цели на защитените зони, които ще бъдат повлияни от реализирането на заложените в плана мерки от ПУРБ, идентифицирани по т. 3.

5. За определяне на степента на въздействие на плана да бъдат използвани количествени оценки за очакваните загуби или влошаване на състоянието на местообитания (площ) и видове (численост и плътност на популациите), предмет на опазване в защитените зони спрямо представеността на местообитанията и видовете в съответните защитени зони и в мрежата от защитени зони като цяло съгл. чл. 32, ал. 2 от ЗБР. В случаите, когато това не е възможно, оценката да бъде извършена въз основа на принципа „най-лошият вероятен сценарий“.

6. В случай на констатирани отрицателни въздействия върху защитени зони от предвижданията на ПУРБ да се предложат конкретни, изпълними и контролируеми смекчаващи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните въздействия върху тях.

7. Да се изведат ясни и мотивирани заключения за степента на въздействие върху предмета на опазване в зоните, техните цели на опазване и целостта на зоните, преди и след прилагане на мерките по т. 6.

8. Да бъде извършена оценка на очакваните „кумулятивни въздействия“ по смисъла на §3, т.10 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС върху защитените зони и предмета на опазване в тях в резултат от сумарното въздействие на всички ППП/ИП по т. 1 с мерките от ПУРБ.

9. Да се приложи актуален картен материал, включително и във формат ESRI shape file или ESRI filegeodatabase в координатна система WGS84 UTM 35N, който да визуализира при възможност местоположението на предвидените по ПУРБ мерки.

10. Оценката, респ. ДОСВ, да бъде възложена на колектив от експерти, отговарящи на изискванията на чл. 9, ал. 1 от Наредбата за ОС, с компетентност в зависимост от целите и предмета на опазване в защитените зони.

Съгласно разпоредбите на чл. 36, ал.6, т. 4 от Наредбата за ОС, подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на МОСВ – ПРИРОДА/Натура 2000/Натура 2000 в България/Информационна система за защитените зони от екологичната

мрежа Natura 2000 <http://www.natura2000.moew.government.bg>, където има данни за видовете и местообитанията, предмет на опазване в защитените зони, вкл. и специфичните и подробни цели на опазване, която трябва да бъде използвана от експертите, изготвящи ДОСВ.

III. По схемата за провеждане на консултации:

Схемата за консултации по ЕО с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица е изготвена в съответствие с изискванията на чл. 19, ал. 3 от Наредбата за ЕО, като са констатирани са някои пропуски:

1. На интернет страницата на БДЗБР на 12.06.2024 г. е публикувано съобщение за провеждане на консултации по Заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО. Посочен е 14-дневен срок от датата на публикуване на съобщението за изразяване на становища. Съобразно това, текстът на стр. 4 от Схемата за консултации: „*Освен това Заданието ще бъде публикувано на интернет страницата на МОСВ и БДЗБР, за 30 дневен обществен достъп за изразяване на становища*“ да се редактира: „*Заданието ще бъде публикувано на интернет страницата на възложителя, за обществен достъп за изразяване на становища в 14-дневен срок от публикуване на съобщението*“, както е обявено на страницата на възложителя.

2. На стр. 6 от Схемата за провеждане на консултации, текстът „*Възложителят ще осигури присъствието на представител на колектива, разработил проекта на актуализирана Стратегия,*“, трябва да се коригира.

IV. Указания за последващите действия, които да се предприемат по процедурата по ЕО, в т.ч. ОС:

Следва да внесете в Министерство на околната среда и водите ДОСВ на проекта на ПУРБ на ЗБР 2022-2027 г. върху предмета и целите на опазване на защитените зони, изготвен съобразно препоръките, дадени по-горе. ДОСВ следва да бъде представен в един екземпляр на хартиен и един екземпляр на електронен носител за оценка на неговото качество на основание чл. 24, ал.1 от Наредбата за ОС и чл. 20, ал. 5 от Наредбата за ЕО.

ПЕТЪР ДИМИТРОВ

Министър на околната среда и водите